

Ýermeýa pygamberiň kitaby

Giriş

Ýermeýa pygamber ruhanynyň maşgalasynda dogulýar. Ol Ýahuda ýurdunda Iýerusalimiň demirgazyk tarapynda ýerleşýän Anatot obasynda dogulýar. Ysraýyl ýurdy ikä bölünenden soň, Ýahuda Günorta Patyşalygyna degişli.

Ýermeýa biziň eýýamymyzdan öň 626-njy ýylynda pygamberlik edip başlaýar. Onuň ady «Reb beýgeldýär», «Reb berkarar edýär», «Reb aýlap taşlaýar» diýmegi aňladýar. «Aýlap taşlaýar» — bu ýerde pygamberi duşmançylykly dünýä taşlaýar ýa-da milletleri günäleri zerarly ýere pylçap urýar diýen manyda ulanylýar.

Reb Ýahuda ýurdunyň üstünden jeza inderjek bolany üçin, Ýermeýa pygambere öýlenmegi we çaga edinmegi gadagan edýär. Şol jezalandyrylyşyň dowamynda indiki nesil bütinleý ýok edilmelidi. Ýermeýa ýahudy halky jezalandyrylyp, Babyla sürgün ediljekdigi barada pygamberlik edeni üçin, öz döwürdeşleriniň arasynda halanylmaýardy. Ýöne şeýle bolandygyna garamazdan, Baruk atly adam onuň sadyk ýoldaşyna öwürlip, pygamberiň ähli aýdanlaryny ýazga geçirýär. Ýermeýa ömrüniň ahyrky günlerini Babylada däl-de, Müsürde geçirýär. Alymlaryň çaklamalaryna görä, ol hut sol ýerde aradan çykýar ýa-da öldürilýär.

Ýermeýanyň pygamberlikleri käwagt, aýratyn hem babyl sürgünliginde ruhdan düşen halka teselli berýärdi. Reb olara Babyl ýurdunda ornaşmagy buýrup, şeýle diýýär: «Öýler gurup, olarda ýaşañ; baglar ekip, miwesini iýiň. Öýleniň, ogullaryňyz hem gyzlaryňyz bolsun. Ogullaryňyzy öýlendiriň, gyzlaryňyzy durmuşa çykaryň. Olardan-da ogullar we gyzlar dünýä insin. Ol ýerde azalmaň-da, gaýtam köpeliň. Sizi ýesir edip getiren şäherimiň parahatlygyny gazanmaklyga çalşyň. Ol şäher üçin Rebbe dileg ediň, çünki siziň parahatlygyňyz onuň parahatlygyna baglydyr» (29:5-7). Şeýle pygamberlik ýahuda halkyny geň galdyrýar, sebäbi olar ata-babalarynyň ýurduna dolanmagy kүйseýärdiler. Emma Reb sözüni dowam edip, ýahudylara şeýle diýýär: «Siziň üçin niýetlän meýillerimi Özüm bilýärim. Muny Reb aýdýandyr. Bular size ýamanlyk etmek däl-de, umytly geljek bermek üçin parahatlyk niýetleridir». (29:11).

Kitapda Rebbiň halkynyň galkynyşy, Onuň gelejekde olar bilen baglanyşjak täze ähti barada hem pygamberlikler bardyr. Bu pygamberlikler kitabyň 30-33-nji bablarynda, aýratyn-da 31-nji babynda beýan edilýär.

Kitabyň ahyrky bablarynda Babyl we Müsür ýaly daş-töwrekde ýerleşýän ýurtlarda ýaşayan halklara garşy aýdylan pygamberlikler beýan edilýär (46-51-nji bablar). Bu pygamberlikler Rebbiň tutuş dünýäni gözgeçilikde saklaýandygyna şaýatlyk edýär. Kitap Ýermeýanyň ähli pygamberlikleri aýdylyp bolnandan soň sözsoňy, ýagny Iýerusalimiň ýykyljakdygy baradaky pygamberlik bilen tamamlanýar. Bu gözəl şäheriň weýran ediljekdigi hem Ýermeýa pygamber tarapyndan aýdylypdy.

Ýermeýa pygamber «Ýermeýanyň agysy» atly kitabyň hem awtorydyr.

Mazmuny

Reb Ýermeýa pygamberi çagyryýar 1:1-19

Ýoşyýa, Ýehoýakym, Ýehoýakyn we Sidkiýa patyşalaryň şalyk süren döwründe aýdylan pygamberlikler 2:1—25:38

Ýermeýanyň durmuşynda bolan wakalar 26:1—45:5

Milletlere garşy aýdylan pygamberlikler 46:1—51:64

Iýerusalimiň ýykylmagy 52:1-34

1-nji bap

¹ Bular benýamin topragyndaky Anatot obasynda ýaşayan ruhanylaryň biri bolan Hilkiýanyň ogly Ýermeýanyň sözleridir. ² Amon ogly Ýoşyýanyň Ýahudada patyşalygynyň on üçünji ýylynda Ýermeýa Rebbiň sözi geldi. ³ Ýoşyýanyň ogly Ýehoýakymyň döwründen, onuň beýleki ogly Sidkiýanyň şalygynyň on birinji ýylynyň başinji aýyna çenli, ýagny Iýerusalim halkynyň ýesir edilip äkidilen wagtyna çenli Ýermeýa Rebbiň sözüniň gelmegi dowam etdi.

Reb Ýermeýany çagyryýar

⁴ Maňa Rebbiň şu sözi aýan boldy:

⁵ «Men seni eneňiň göwresinde
şekil bermezimden öň tanadym.

Eneden dogulmazyňdan öň
seni Özüme bagyş etdim,
milletlere pygamber belledim».

⁶ Şonda men: «Wah, Hökmürowan Rebbim! Men düzüwli geplemäni-de oňaramok. Men entek ýaş oglan ahyry» diýdim. ⁷ Emma Reb maňa şeýle diýdi:

«Sen özüňe ýaş oglan diýme.

Kimiň ýanyna ibersem, gidersiň;
näme buýursam, şony aýdarsyň.

⁸ Olardan gorkma,

seni halas etmek üçin

Men seniň bilendirin».

Muny Reb aýdýandyr.

⁹ Soňra Reb elini uzadyp, agzyna degirdi we maňa şeýle diýdi:

«Ine, Men sözlerimi seniň agzyňa saldym.

¹⁰ Bu gün Men saňa milletleri hem şalyklary
sogrup taşlamagy we ýykmagy,

ýok etmegi we ýer bilen ýegsan etmegi,

gurmagy we bina etmegi tabşyrýaryn».

¹¹ Maňa Rebbiň sözi geldi. Ol: «Ýermeýa, sen näme görýärsiň?» diýip sorady. Men: «Badam agajynyň şahasyny görýärim» diýdim. ¹² Onsoň Reb maňa: «Dogry gördüň, çünki Men her bir sözümiň amala aşmagyna gözgeçilik edýärim¹» diýdi. ¹³ Maňa ýene Rebbiň sözi gelip, Ol: «Näme görýärsiň?» diýip sorady. Men: «Demirgazykda biz tarapa gyşaryp gaýnap duran gazany görýärim» diýip jogap

¹1:12 *Gözgeçilik edýärim* — ýewreýçe *badam* we *gözgeçilik edýärim* sözleriň aýdylyşyna meňzeşdir. Bu söz oýnatmadyr.

berdim. ¹⁴ Reb maña şeýle diýdi: «Ýurduň ähli ilatynyň üstüne demirgazykdan betbagtlyk iner. ¹⁵ Ine, Men demirgazykdaky ähli milletleri çagyryýaryn, muny Men — Reb aýdýandyryn. Olaryň patyşalarynyň ählisi gelip, özleleriniň tagtyny Iýerusalim derwezeleriniň girelgesinde, onuň daş-töweregindäki diwarlarynyň we Ýahudanyň ähli şäherleriniň garşysynda gurarlar. ¹⁶ Olaryň Menden ýüz öwrüp eden ähli pislikleri üçin, başga hudaýlara sadakalar berip, öz elleriniň ýasan işlerine sežde edendikleri üçin, Men olaryň garşysyna Öz hökümimi ygılan ederin.

¹⁷ Emma sen welin, biliňi berk guşa. Tur-da, buýurýan ähli zatlarymy olara aýt. Olardan gorkma, ýogsam Men-de seni olaryň gözüniň alnynda gorka salaryn. ¹⁸ Ine, bu gün Men seni tutuş ýurduň garşysyna — Ýahuda patyşalaryna, onuň ýolbaşçylaryna, ruhanylaryna, ýurduň halkyna garşy berk gala, demir sütün we bürünç diwar etdim. ¹⁹ Olar seniň garşyňa söweşerler, emma senden üstün çykmazlar. Çünki seni halas etmek üçin Men seniň bilendirin. Muny Reb aýdýandyr».